FRYSKE AKADEMY

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
t.a.v. de heer prof.dr. T. Mulder, directeur Instituten
Postbus 19121
1000 GC Amsterdam

Leeuwarden, 31 januari 2016

Fryske Akademy
Coulonhûs
Doelestrjitte 8
Postbus 54
8900 AB Ljouwert/Leeuwarden
T +31(0)58 213 14 14
E fa@fryske-akademy.nl
Y www.fryske-akademy.nl
RABO Bank
IBAN: NL30RABO0130549681
BIC: RABONL2U
ING
IBAN: NL32INGB0000923369
BIC: INGBNL2A

Betreft: repliek FA op evaluatierapport

onze ref. 015-2016/HB/LH°

Geachte heer Mulder,

Met genoegen laat ik u conform uw verzoek van 7 januari jongstleden de repliek van de Fryske Akademy op het evaluatierapport van de visitatiecommissie toekomen. Alvorens op de bevindingen in dit rapport te reageren, is een blijk van waardering op zijn plaats. Deze betreft niet alleen de mogelijkheid om een weerwoord te mogen formuleren, maar ook de bijzonder prettige samenwerking met de commissie tijdens de *site visit* op 16 en 17 november jongstleden en de vlotte en zorgvuldige afhandeling van de rapportage daarna. De prettige omgang en getoonde belangstelling tijdens de gesprekken hebben bij de medewerkers en stakeholders een goede indruk nagelaten. Voorts zijn we aangenaam verrast door de heldere en evenwichtige toonzetting van het rapport. Het algemene oordeel, dat gemiddeld als zeer goed mag worden opgevat, is verheugend te noemen.

Het rapport opent met de constatering dat de Fryske Akademy een ingrijpende organisatiewijziging heeft doorgevoerd, die de overgang van een vakgroepenstructuur naar een open projectorganisatie mogelijk maakte. Deze wijziging is een direct gevolg van de aanbevelingen van de *midterm review* uit 2012 en wordt opgevat als een conditio sine qua non om de destijds geformuleerde verbeteringen te kunnen realiseren. Het rapport van de visitatiecommissie bevestigt dat de Fryske Akademy hiermee de goede weg is ingeslagen en biedt daarmee de organisatie een stevige steun in de rug voor het traject dat de komende jaren is te gaan. Vanzelfsprekend heeft de Fryske Akademy daarbij, zoals ook vermeld in het strategisch beleidsplan, oog voor de ontwikkeling van de projectleiders tot professorabele onderzoekers of *principal investigators*.

De commissie meent dat in de gevisiteerde periode 2009-2014 er onvoldoende voorbeelden zijn te noemen van vakoverschrijdende en interdisciplinaire onderzoeksprojecten en publicaties. Het onderzoek naar het Oudfries is daarop in de ogen van de commissie een prijzenswaardige uitzondering. Opgemerkt zij dat de ambitie tot het bewerkstelligen van meer interdisciplinariteit is gekoppeld aan de projectstructuur die in de loop van 2014 en 2015 werd uitgetekend en geïmplementeerd. We erkennen niettemin dat er de komende jaren meer "crossovers" gerealiseerd moeten worden. Inderdaad kan een betere uitwerking van het concept "laboratorium Fryslân" en een heldere prioritering van de onderzoeksambities daarbij helpen; een proces waarmee we volop bezig zijn.

Een belangrijk punt van kritiek betreft de geringe zichtbaarheid van de wetenschappelijke publicaties op internationaal niveau. Hoewel de commissie erkent dat het onderzoek de waardering geniet van vakgenoten en ook buiten Nederland gezien wordt, stelt zij vraagtekens bij het beperkte internationale

bereik van de publicaties. Het is een belangrijke element in de afweging om het wetenschappelijk onderzoek cijfermatig als goed te beoordelen. Zonder iets af te doen willen doen aan de constatering "an sich", mag toch opgemerkt worden dat beperkte internationale zichtbaarheid wellicht een aanwijzing in die richting vormt maar niet persé alleszeggend is voor de intrinsieke kwaliteit van de publicaties in minder hoog aangeschreven tijdschriften. Ook de genuanceerde waardering van de commissie lijkt dit te impliceren. Het wetenschappelijk onderzoek wordt over de gehele linie als goed beschouwd, maar is voor tal van projecten zeer goed en op onderdelen excellent. Vooral de wetenschappelijke *output* die de afgelopen periode 2009-2014 een zeer groot deel van de productiecapaciteit van de wetenschappelijke staf heeft opgeëist, krijgt een hoge waardering. Dat geldt voor taalweb, taalportaal, HISGIS, de woordenboeken en enkele publicaties bij geschiedenis en taalkunde. Zo beschouwd is het moeilijk zich aan de indruk te onttrekken, dat de commissie geworsteld heeft met de becijfering die het SEP-protocol hanteert. Het uitgeschreven oordeel biedt daarentegen voldoende ruimte voor een meer afgewogen inschatting. Het lijken kinderziektes te zijn van een SEP-protocol dat voor het eerst bij de evaluatie van een van haar instituten is gebruikt en dat wellicht op punten herziening behoeft. Deze suggestie laat overigens onverlet dat de Fryske Akademy werk moet maken van haar internationale zichtbaarheid door in te zetten op *open access* en *open linked data*. Het strategisch beleidsplan 2015-2020 biedt daartoe diverse handvatten zoals daar zijn, de modernisering van de website, het versterken van een internationale publicatiecultuur en het ontwikkelen van een aanmoedigingsstrategie. Tegen die achtergrond zijn de positieve bewoordingen over het strategisch beleidsplan voor de Fryske Akademy bemoedigend te noemen.

Gezien de bijzondere binding van de Fryske Akademy met de provincie en de vele stakeholders in de regio is de constatering dat het instituut op het vlak van maatschappelijke valorisatie uitstekend presteert een opsteker. De commissie is wel van mening dat een sterkere verwevenheid tussen wetenschap en maatschappelijke valorisatie bewerkstelligd kan worden. Dat geldt voor bijvoorbeeld het overigens geprezen Mercator netwerk en onderzoek dat in opdracht van maatschappelijke partijen zoals de provincie wordt verricht. Mede met het oog op de beperkte stafomvang onderschrijft de Fryske Akademy deze constatering ten volle, ook al kan dit een zekere spanning bij de werving van toekomstig opdrachtonderzoek veroorzaken. Recente voorbeelden geven echter aan dat het zeer goed mogelijk is om opdrachtonderzoek uit te laten monden in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en vice versa. Het project Taalsurvey en het onderzoek naar het gebruik van het Fries in de sociale media die beiden zijn gekoppeld aan promotieonderzoek zijn hiervan typische exponenten. Vandaar dat wij instemmen met de opvatting van de commissie dat andere projecten zoals HISGIS en Boppeslach zich eveneens uitstekend lenen voor meer methodologische reflectie.

De commissie noemt de geringe ICT-capaciteit en vooral de magere bezetting met programmeurs en databeheerders zorgelijk en urgent. Gezien de recente ontwikkeling op het vlak van het werken met big data, toenemende digitalisering, de *open access* problematiek en de ambitie van de Fryske Akademy om te participeren in innoverende projecten als CLARIAH en CHAT moet uitbreiding van de ICT-capaciteit een speerpunt in het beleid van de komende jaren worden.

Hoewel het personeelsbeleid in grote lijnen op de waardering van de commissie kan rekenen, staat zij stil bij enerzijds de noodzaak tot verjonging en anderzijds bij de verbetering van de man/vrouw ratio binnen de wetenschappelijke staf. Met instemming constateert de commissie de komst van een aantal overwegend vrouwelijke promovendi, dat anno 2015 naar acht is gestegen. In 2015 werd tevens een postdoc programma opgestart waar jong gepromoveerden kans op een vervolgonderzoek wordt geboden. In 2016 worden twee vrouwelijke postdocs aangesteld. Hiermee zij aangegeven dat de Fryske

FRYSKE AKADEMY

Akademy de standpunten van de commissie niet alleen deelt maar hierop ook anticipeert. In de komende periode zal ook de man/vrouw ratio binnen de vaste wetenschappelijke staf bijzondere aandacht krijgen.

De conclusies van het rapport zijn bemoedigend. De commissie heeft er alle vertrouwen in dat de gewenste kwaliteitsverhoging en internationalisering van de wetenschappelijke output snel kan worden bewerkstelligd. Niet alleen de projectstructuur en het uitstekende strategisch beleidsplan zijn daaraan debet. Ook de betrokkenheid van het personeel en de stakeholders binnen en buiten de Fryske Akademy biedt vertrouwen voor de toekomst, temeer omdat deze geschraagd wordt door een zeer solide financiële basis en de aanstaande afronding van de nieuwbouw, waardoor een moderne en eigentijdse werkomgeving ontstaat. Hiermee zijn de voorwaarden gecreëerd om de aanbevelingen en verbeteringen, voorgesteld door de evaluatiecommissie, in de komende jaren door te voeren.

Met vriendelijke groet,
Fryske Akademy

Dr. Hanno Brand
directeur-bestuurder